

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JEAN RICHARD DE LA TOUR
esitatud 23. märtsil 2023¹

Liidetud kohtuasjad C-829/21 ja C-129/22

TE,

RU, kelle seaduslik esindaja on TE,

versus

Stadt Frankfurt am Main (C-829/21)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hesseni liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa))

ja

EF

versus

Stadt Offenbach am Main (C-129/22)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Verwaltungsgericht Darmstadt (Darmstadtiti halduskohus, Saksamaa))

Eelotsusetaotlus – Piirikontroll, varjupaik ja sisseränne – Sisserändepoliitika – Direktiiv 2003/109/EÜ – Pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatus – Artikli 9 lõige 4 – Staatus tühistamine või kaotamine – Artikkel 14 – Pikaajaline elanik, kes saab õiguse elada muu liikmesriigi kui selle liikmesriigi territooriumil, kus talle anti pikaajalise elaniku staatus – Elamisloa pikendamine selles liikmesriigis – Tingimused

I. Sissejuhatus

1. Käesolevad eelotsusetaotlused puudutavad nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuses kohta², mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2011. aasta direktiiviga 2011/51/EL³, artikli 9 lõike 4 ja artikli 14 tõlgendamist.

2. Need taotlused on esitatud Ghana kodaniku TE ja tema Saksamaal sündinud tütre RU ning Stadt Frankfurt am Maini (Frankfurdi linn, Saksamaa) vahelises kohtuasjas C-829/21 ning Pakistani kodaniku EFi ja Stadt Offenbach am Maini (Offenbachi linn, Saksamaa) vahelises kohtuasjas C-129/22.

¹ Algkeel: prantsuse.

² ELT 2004, L 16, lk 44.

³ ELT 2011, L 132, lk 1; edaspidi „direktiiv 2003/109“.

3. Kõnealused kohtuasjad käsitlevad kohtuasjas C-829/21 pädeva välismaalaste ameti keeldumist TE elamisloa pikendamisest ja tema alaealisele lapsele RU-le elamisloa väljastamisest ning kohtuasjas C-129/22 pädeva välismaalaste ameti keeldumist EFi elamisloa pikendamisest põhjendusel, et ühelt poolt TE ja teiselt poolt EF olid kaotanud neile Itaalias antud pikaajalisest elanikust kolmanda riigi kodaniku staatuse, kuna nad olid viibinud selle liikmesriigi territooriumilt eemal üle kuue aasta.

4. Euroopa Kohtu taotlusel keskendutakse käesolevas ettepanekus kohtuasjas C-829/21 esitatud teisele eelotsuse küsimusele⁴. Selles küsimuses palutakse Euroopa Kohtul täpsustada, milline kuupäev on elamisloa pikendamise menetluses muus liikmesriigis kui see, kes andis pikaajalise elaniku staatuse, määrav selle staatuse olemasolu hindamiseks.

5. Käesolevas ettepanekus soovitan oma analüüsi lõpus Euroopa Kohtul otsustada, et elamisloa pikendamise menetluses muus liikmesriigis kui see, kes andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse, on selle staatuse olemasolu hindamisel määrav pikendamistaotluse ja dokumentaalsete tõendite esitamise kuupäev, mitte kuupäev, mis jääb selle taotluse läbivaatamise haldusetappi või pikendamisest keeldumise otsuse vaidlustamise võimaliku kohtumenetluse etappi.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

6. Direktiivi 2003/109 põhjenduses 21 on sätestatud:

„Liikmesriigil, kus pikaajaline elanik kavatseb oma elamise õigust kasutada, peaks olema võimalik kontrollida, kas asjaomane isik täidab tema territooriumil elamise tingimusi. [...]“.

7. Direktiivi artikli 2 punktid b, c ja d sisaldavad järgmisi direktiivis kasutatavaid mõisteid:

„b) *pikaajaline elanik* – mis tahes kolmanda riigi kodanik, kellel on artiklites 4–7 sätestatud pikaajalise elaniku staatus;

c) *esimene liikmesriik* – liikmesriik, kes esimesena andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse;

d) *teine liikmesriik* – mis tahes muu liikmesriik kui see, kes esimesena andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse, ning kus see pikaajaline elanik kasutab oma elamise õigust“.

8. Direktiivi artikli 8 „Pikaajalise elaniku EL elamisluba“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Pikaajalise elaniku elamisluba on alaline, kui artiklis 9 ei ole ette nähtud teisiti.

2. Liikmesriigid annavad pikaajalistele elanikele pikaajalise elaniku EL elamisloa. Elamisluba kehtib vähemalt viis aastat; see on vajaduse korral taotluse alusel automaatselt pikendatav.“

⁴ Verwaltungsgericht Darmstadt (Darmstadt halduskohus, Saksamaa) ei esita kohtuasjas C-129/22 seda küsimust sõnaselgelt, vaid viitab kohtuasjas C-829/21 esitatud eelotsusetaotlusele.

9. Direktiivi 2003/109 artikli 9 „Staatuse tühistamine või kaotamine“ lõigetes 4 ja 5 on sätestatud:

„4. Pikaajalisel elanikul, kes on elanud teises liikmesriigis III peatüki kohaselt, ei ole enam õigust pikaajalise elaniku staatusele, mis on saadud esimeses liikmesriigis, kui seesama staatus on antud teises liikmesriigis artikli 23 kohaselt.

Pärast kuueaastast äraolekut selle liikmesriigi territooriumilt, kes andis pikaajalise elaniku staatuse, ei ole asjaomasel isikul igal juhul enam õigust pikaajalise elaniku staatusele nimetatud liikmesriigis.

Erandina teisest lõigust võib asjaomane liikmesriik ette näha, et konkreetsetel põhjustel võib pikaajaline elanik oma staatuse nimetatud liikmesriigis säilitada, kui äraolekuaeg on kestnud üle kuue aasta.

5. Seoses [...] lõikes 4 osutatud juhtudega näeb staatuse andnud liikmesriik ette lihtsustatud korra pikaajalise elaniku staatuse tagasisaamiseks.

[...]“.

10. Selle direktiivi artikli 14 lõikes 1 on sätestatud:

„Pikaajaline elanik saab õiguse elada muu liikmesriigi kui selle liikmesriigi territooriumil, kus talle anti pikaajalise elaniku staatus, kauem kui kolm kuud, tingimusel et käesolevas peatükis sätestatud tingimused on täidetud.“

11. Direktiivi artiklis 15 „Tingimused teises liikmesriigis elamiseks“ on sätestatud:

„1. Võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme kuu jooksul pärast teise liikmesriigi territooriumile saabumist peab pikaajaline elanik taotlema selle liikmesriigi pädevalt asutuselt elamisluba.

[...]

4. Taotlusele lisatakse siseriiklikus õiguses ettenähtud dokumentaalsed tõendid selle kohta, et asjaomane isik täidab asjaomased tingimused, ning pikaajaline elamisluba ja kehtiv sõidudokument või nende tõestatud koopiad.

[...]“.

12. Direktiivi 2003/109 artikli 19 „Taotluste läbivaatamine ja elamisloa väljaandmine“ lõikes 2 on sätestatud:

„Kui artiklites 14, 15 ja 16 esitatud tingimused on täidetud [...], annab teine liikmesriik pikaajalisele elanikule välja pikendatava elamisloa. Elamisluba on vajaduse korral taotluse alusel automaatselt pikendatav. Teine liikmesriik teatab oma otsusest esimesele liikmesriigile.“

13. Direktiivi artikli 22 „Elamisloa tühistamine ja tagasivõtmise kohustus“ lõike 1 punktis b on sätestatud:

„Kuni kolmanda riigi kodanikul ei ole pikaajalise elaniku staatust, võib teine liikmesriik otsustada elamisluba mitte pikendada või see tühistada ning kohustada asjaomast isikut ja tema pereliikmeid kooskõlas siseriiklikus õiguses ettenähtud menetlusega, sh riigist lahkumise kord, lahkuma tema territooriumilt järgmistel juhtudel:

[...]

b) artiklites 14, 15 ja 16 sätestatud tingimused ei ole enam täidetud“.

B. Saksa õigus

14. 25. veebruari 2008. aasta välismaalaste elamist, töötamist ja integratsiooni Saksamaa Liitvabariigi territooriumil käsitleva seaduse (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet)⁵ põhikohtuasjades kohaldatava redaktsiooni § 38a „Elamisluba teiste Euroopa Liidu liikmesriikide pikaajalistele elanikele“ lõikes 1 on sätestatud:

„Välismaalasele, kellel on pikaajalise elaniku staatus mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, antakse elamisluba, kui ta soovib Saksamaa Liitvabariigi territooriumil elada kauem kui 90 päeva [...].“

15. Selle seaduse § 51 lõike 9 esimese lõigu punktis 4 on sätestatud, et pikaajalise elaniku ELi elamisluba kaotab kehtivuse, kui välismaalane on kuus aastat Saksamaa Liitvabariigi territooriumilt eemal viibinud.

16. Selle seaduse § 52 lõikes 6 on sätestatud, et sama seaduse § 38a alusel väljastatud elamisluba tunnistatakse üldjuhul kehtetuks, kui välismaalane kaotab mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis antud pikaajalise elaniku staatuse.

III. Põhikohtuasjade asjaolud ja eelotsuse küsimused

A. Kohtuasi C-829/21

17. Ghana kodanik TE sisenes Saksamaa territooriumile 3. septembril 2013 Itaaliast.

18. Tal on Itaalias väljastatud pikaajalise elaniku ELi elamisluba, millele on märgitud „illimitata“ (tähtajatu) ja „Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]“ ([EL] pikaajaline elanik).

19. Offenbachi linna (Saksamaa) sel ajal pädev välismaalaste amet väljastas talle 5. detsembril 2013 AufenthG § 38a alusel elamisloa, mis kehtis ühe aasta.

⁵ BGBl. 2008 I, lk 162; edaspidi „AufenthG“.

20. TE-l sündis 5. augustil 2014 RU, kellel oli raskekujuline südamekahjustus, mis vajas mitut operatsiooni ja järeluuringut, mistõttu ei olnud TE-l võimalik jätkata kutsetegevust. Selles olukorras pidi TE oma pere vajaduste rahuldamiseks kasutama sotsiaaltoetusi.

21. Offenbachi linna välismaalaste amet jättis 30. jaanuari 2015. aasta otsustega rahuldamata TE ja RU 12. novembril 2014 esitatud taotlused vastavalt elamisloa pikendamiseks ja väljastamiseks, kuna neil puudusid elatusvahendid vastavalt AufenthG § 5 lõike 1 punktile 1. TE-l ja RU-l paluti Saksamaa territooriumilt lahkuda ning neid ähvardati välja saata Itaaliasse või Ghanasse.

22. Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Frankfurdi halduskohus) jättis 20. novembri 2015. aasta otsusega rahuldamata nende poolt otsuste peale esitatud kohustamiskaebuse.

23. Seejärel taotlesid TE ja RU Hessischer Verwaltungsgerichtshofilt (Hesseni liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa) menetluluba, et esitada selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebus.

24. See kohus andis 11. märtsi 2016. aasta määrusega menetlusloa, kuna tal tekkisid tõsised kahtlused esimese astme kohtu otsuse õigsuse suhtes, arvestades RU suurt meditsiinilise hoolduse vajadust, mis võib selle kohtu arvates kujutada endast erandit AufenthG § 5 lõike 1 punktis 1 sätestatud üldreeglit.

25. Alates 1. novembrist 2017 peatati menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus.

26. Frankfurdi linn jätkas menetlust 7. septembril 2020. Praegu väidab ta, et elamisloa andmine TE-le AufenthG § 38a alusel ei ole enam võimalik. Nimelt ei ole Frankfurdi linna väitel TE Itaalias viibinud üle kuue aasta ja seega ei ole tal enam ELi pikaajalise elaniku staatust. Frankfurdi linna sõnul ei saa TE-le elamisluba anda ka AufenthG § 9a alusel, kuna TE ja RU elavad sotsiaalmeti rahastatud korteris, mis ei kujuta endast „sobivat elamispiinda“ selle sätte tähenduses.

27. Neil asjaoludel otsustas Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hesseni liidumaa kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [AufenthG] § 38a lõige 1, mida tuleb riigisisese õiguse järgi tõlgendada nii, et teise liikmesriiki suundunud pikaajalisel elanikul peab ka tema elamisloa pikendamise ajal olema pikaajalise elaniku staatus esimeses liikmesriigis, on kooskõlas direktiivi [2003/109] artikliga 14 ja sellele artiklile järgnevate artiklitega, mis sätestavad vaid seda, et pikaajalisel elanikul on õigus elada muu liikmesriigi kui selle liikmesriigi territooriumil, kus talle anti pikaajalise elaniku staatus, kauem kui kolm kuud, tingimusel et direktiivi III peatükis sätestatud muud tingimused on täidetud?

2. Kas direktiivi [2003/109] artikkel 14 ja sellele artiklile järgnevad artiklid lubavad migratsiooniametil, kes vaatab läbi AufenthG § 38a lõike 1 kohaselt esitatud pikendamistaotlust, teha olukorras, kus muud tingimused elamisloa tähtajaliseks pikendamiseks on täidetud ning eelkõige on välismaalasel kindel ja korrapärane sissetulek, välismaalase kahjuks järeldust, et pärast teise liikmesriiki suundumist on välismaalane asjaomase staatuse esimeses liikmesriigis kõnealuse direktiivi artikli 9 lõike 4 teise lõigu kohaselt kaotanud? Kas pikendamistaotluse kohta otsuse tegemise seisukohast on määravaks kuupäevaks migratsiooniameti ja/või kohtu viimase otsuse kuupäev?

3. Kui esimesele ja teisele küsimusele vastatakse eitavalt:

Kas pikaajaline elanik peab tõendama, et ta ei ole talle esimeses liikmesriigis antud pikaajalise elaniku staatust kaotanud?

Kui vastus on eitav: kas liikmesriigi kohtul või liikmesriigi asutusel on õigus kontrollida, kas pikaajalisele elanikule antud tähtajatu elamisluba on kehtivuse kaotanud, või oleks see vastuolus asutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttega, mis on sätestatud liidu õiguses?

4. Kas Itaalias pikaajalise elaniku tähtajatu elamisloa saanud kolmanda riigi kodaniku vastu, kes on suundunud Saksamaale ning kellel on kindel ja korrapärane sissetulek, võib tugineda sellele, et ta ei ole tõendanud sobiva elamispinna olemasolu, kuigi Saksamaa Liitvabariik ei ole direktiivi [2003/109] artikli 15 lõike 4 teise lõiguga antud volitust kasutanud ja majutamine sotsiaalkorterisse oli vajalik vaid seetõttu, et seni, kuni kolmanda riigi kodanikul puudub [AufenthG] § 38a kohane elamisluba, ei maksta talle lapsetoetust?“

B. Kohtuasi C-129/22

28. Pakistani kodanik EF sisenes Saksamaa territooriumile 1. aprillil 2014 Itaaliast.

29. Tal on Itaalias väljastatud pikaajalise elaniku ELi elamisluba, millele on märgitud „illimitata“ (tähtajatu) ja „Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]“ ([EL] pikaajaline elanik).

30. Landkreis Offenbachi (Offenbachi maakond, Saksamaa) sel ajal pädev välismaalaste amet väljastas talle 10. juulil 2014 AufenthG § 38a alusel elamisloa, mis kehtis ühe aasta.

31. Elamisluba pikendati seejärel pidevalt ja viimati pikendas praegu pädev Stadt Offenbach (Offenbachi linn) elamisluba 28. mail 2019 kuni 13. juulini 2021.

32. EF esitas 17. märtsil 2021 AufenthG § 38a alusel väljastatud elamisloa pikendamise taotluse, mille Offenbachi linn jättis 27. aprilli 2021. aasta otsusega rahuldamata peamiselt põhjendusel, et EF on pikaajalise elaniku staatuse kaotanud, kuna ta on Itaaliast eemal viibinud kauem kui kuus aastat.

33. EF esitas 6. mail 2021 selle otsuse peale Verwaltungsgericht Darmstadtile (Darmstadti halduskohus) kaebuse, milles palus eelkõige kohustada Offenbachi linna pikendama tema AufenthG § 38a alusel väljastatud elamisluba.

34. Offenbachi linn jääb oma 27. aprilli 2021. aasta otsuses esitatud seisukoha juurde, mille kohaselt on EF kaotanud pikaajalise elaniku staatuse, kuna ta ei ole Itaalias viibinud üle kuue aasta.

35. Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Darmstadt (Darmstadti halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas kolmanda riigi kodanik, kes on saanud esimeselt liikmesriigilt (käesolevas asjas Itaalia Vabariik) kooskõlas direktiiviga [2003/109] pikaajalise elaniku staatuse, võib nõuda teiselt liikmesriigilt (käesolevas asjas Saksamaa Liitvabariik) elamisloa pikendamist, mis talle on antud direktiivi [2003/109] artikli 14 ja sellele artiklile järgnevate artiklite kohaselt, ilma et ta peaks tõendama pikaajalise elaniku staatuse jätkuvat olemasolu?“

Kui küsimusele vastatakse eitavalt:

2. Kas teises liikmesriigis tuleb pikaajalise elaniku staatuse jätkuvat olemasolu eeldada üksnes seetõttu, et kolmanda riigi kodanikul on esimese liikmesriigi väljastatud tähtajatu pikaajalise elaniku ELi elamisloa, kuigi kolmanda riigi kodanik on talle pikaajalise elaniku staatuse andnud liikmesriigist kuus aastat eemal viibinud?

Kui küsimusele vastatakse eitavalt:

3. Kas teisel liikmesriigil on seoses elamisloa pikendamisega õigus hinnata, kas pikaajalise elaniku staatus on vastavalt direktiivi [2003/109] artikli 9 lõike 4 teisele lõigule kaotatud, ja vajaduse korral elamisloa pikendamisest keelduda, või on kõnealuse staatuse hilisema kaotamise kindlakstegemine esimese liikmesriigi pädevuses?

Kui küsimusele vastatakse jaatavalt:

4. Kas sellisel juhul on pikaajalise elaniku staatuse kaotamise aluse – mis on sätestatud direktiivi [2003/109] artikli 9 lõike 4 teises lõigus – hindamine vaja üle võtta riigisisesse õigusse, milles täpsustatakse asjaolusid, mille tõttu kaotatakse pikaajalise elaniku staatus esimeses liikmesriigis, või on piisav, kui riigisiseses õiguses on [sellele] direktiivile konkreetselt viitamata sätestatud, et teine liikmesriik võib jätta elamisloa andmata, kui „välismaalane kaotab mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis antud pikaajalise elaniku staatuse“?

36. Mõlemas kohtuasjas esitas kirjalikud seisukohad Euroopa Komisjon.

37. Euroopa Kohtu presidendi 8. novembri 2022. aasta otsusega liideti need kaks kohtuasja menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.

IV. Analüüs

38. Oma teise kohtuasjas C-829/21 esitatud küsimuse lõpuosas, millele Euroopa Kohus palus käesolevas ettepanekus keskenduda, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, milline peab olema teises liikmesriigis elamisloa pikendamise seisukohast määrav kuupäev pikaajalise elaniku staatuse olemasolu hindamiseks esimeses liikmesriigis.

39. Täpsemalt soovib see kohus teada, kas kaebuse puhul, mis on kohtule esitatud elamisloa pikendamisest keeldumise peale muus liikmesriigis kui see, kes esimesena andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse, on määrav kuupäev elamisloa pikendamise taotluse kuupäev või seda taotlust puudutava viimase haldus- või kohtuotsuse kuupäev.

40. Kõigepealt märkin, et direktiiviga 2003/109 loodud mehhanismist tuleneb, et kolmanda riigi kodanik võib saada õiguse elada teise liikmesriigi territooriumil just seetõttu, et esimene liikmesriik on andnud sellele isikule pikaajalise elaniku staatuse nimetatud direktiivi artikli 4 alusel.

41. Nimelt on selle direktiivi artiklis 14 sätestatud, et teiste liikmesriikide territooriumil elamise õiguse saamise tingimuseks ja teises liikmesriigis elamisloa saamiseks on vajalik see, et asjaomasel isikul on pikaajalise elaniku staatus esimeses liikmesriigis. Teises liikmesriigis antud elamisõigus tuleneb seega pikaajalise elaniku staatusest esimeses liikmesriigis.

42. Lisaks nähtub koostoimes direktiivi 2003/109 artiklitest 9 ja 14 ning artikli 22 lõike 1 punktist b, et kui kolmanda riigi kodanik ei ole saanud pikaajalise elaniku staatust või kui ta on selle kaotanud või see on tühistatud, võib teine liikmesriik keelduda elamisloa pikendamisest ja kohustada asjaomast isikut oma territooriumilt lahkuma.

43. Seega ei ole kahtlust, et pikaajalise elaniku staatus peab teises liikmesriigis elamisloa uuendamise taotluse esitamise kuupäeval olemas olema.

44. Kohtuasjas C-129/22 ei teki seega küsimust, millist kuupäeva tuleb esimeses liikmesriigis pikaajalise elaniku staatuse olemasolu hindamisel arvesse võtta. Nimelt sisenes EF Saksamaale 1. aprillil 2014. Direktiivi 2003/109 artikli 9 lõike 4 teises lõigus sätestatud kuueaastane tähtaeg näib olevat lõppenud 1. aprillil 2020. Kuid EFi viimane taotlus oma elamisloa pikendamiseks Saksamaal on esitatud 17. märtsil 2021. Seetõttu ei saanud EFi elamisluba Saksamaal pikendada. Siiski peavad pädevad asutused vastavalt selle direktiivi artikli 9 lõike 4 viimasele lõigule kontrollima koos esimese liikmesriigi ametiasutustega, kas see staatus on säilinud või mitte.

45. Kohtuasjas C-829/21 soovib Euroopa Kohus täpsemalt selgitust küsimuses, milline on esimeses liikmesriigis pikaajalise elaniku staatuse olemasolu hindamiseks määrav kuupäev sel juhul, kui elamisloa pikendamisest keeldumine vaadatakse teises liikmesriigis kohtulikult läbi.

46. Sellega seoses näib mulle, et selle staatuse olemasolu hindamisel võiks määravaks pidada kolme erinevat kuupäeva. See võib olla kas teises liikmesriigis elamisloa pikendamise taotluse esitamise kuupäev, kuupäev, mil haldusasutus teeb otsuse kõnealuse taotluse kohta, või kuupäev, mil kohus teeb otsuse elamisloa pikendamisest keeldumise peale esitatud kaebuse kohta.

47. Mis puudutab teist ja kolmandat võimalust, siis olen seisukohal, et pikaajalise elaniku elamisloa uuendamise võimalus teises liikmesriigis ei tohiks sõltuda sellest, kui kiiresti või kaua selle liikmesriigi pädevad asutused taotlust menetlevad ja läbi vaatavad.

48. Elamisõigus, mida pikaajaline elanik soovib saada – kui elamisloa pikendamise taotlus esitati tõepoolest siis, kui asjaomasel isikul oli pikaajalise elaniku staatus esimeses liikmesriigis –, ei saa sõltuda otsuse tegemise kuupäevade juhuslikkusest ega aja möödumisest, nagu on juhtunud kohtuasjas C-829/21.

49. Alles pärast peaaegu kolm aastat kestnud menetluse peatumist (1. novembrist 2017 kuni 7. septembrini 2020) väitis põhikohtuasja vastustaja, et TE ei ole Itaalias elanud üle kuue aasta ja et tema pikaajalise elaniku staatus oli seal juba lõppenud.

50. Niisiis tundub mulle, et teises liikmesriigis elamisõiguse sõltuvusse seadmine viimase haldus- või kohtuotsuse tegemise kuupäevast ja seega sellest, kui kiiresti või aeglaselt pädev asutus elamisloa pikendamise taotlust menetleb, kahjustaks direktiivi 2003/109 soovivat toimet.

51. Selline lähenemine oleks vastuolus mitte üksnes selle direktiivi eesmärgiga lähendada pikaajalist elamisluba omavate kolmandate riikide kodanike õigusi ELi kodanike õigustele⁶, vaid ka võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõttega.

⁶ Vt direktiivi 2003/109 põhjendus 2.

52. Mis puutub konkreetsemalt kohtumenetluse, mis on algatatud selle vastu, et haldusasutus keeldus pikendamisest kolmanda riigi kodaniku elamisloa, siis kui direktiivi 2003/109 artiklis 20 sätestatud õiguskaitsevahendi kasutamine võiks viia olukorrani, kus kolmanda riigi kodanikust pikaajaline elanik võib kaotada oma õiguse elada teises liikmesriigis, kuna selliste kohtumenetluste tõttu on kulunud aega, mis näib olevat mitte olenenud taotleja tahtest, oleks see vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 ja õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile.⁷

53. Lisaks tuleb sellises kohtumenetluses hinnata asjaomase haldusakti õiguspärasust selle vastuvõtmise ajal olemas olnud faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel. Niisiis peab pädev asutus selleks, et hinnata, kas kolmanda riigi kodanikul on pikaajalise elaniku staatus esimeses liikmesriigis, võtma siiski arvesse elamisloa pikendamise taotluse ja direktiivi 2003/109 artikli 15 lõike 4 kohaste dokumentaalsete tõendite esitamise aega.

54. Seega ei saa kolmanda riigi kodaniku vastu kohtumenetluses tugineda esimeses liikmesriigis pikaajalise elaniku staatuse kaotamisele, mis toimub haldusmenetluse või pikendamisest keeldumise järgse kohtumenetluse ajal, kuna elamisloa pikendamise taotluse esitamisest teises liikmesriigis on möödunud aega selleni, kui kohus tegi otsuse haldusasutuse selle taotluse rahuldamata jätmise otsuse õiguspärasuse kohta.

55. Pikaajalise elaniku staatuse kaotamine haldusmenetluse või kohtumenetluse ajal ei jää siiski tagajärjeta. Nimelt ei takista miski haldusasutust pärast seda, kui ta on kontrollinud, et pikaajalise elaniku staatust ei ole esimeses liikmesriigis direktiivi 2003/109 artikli 9 lõike 4 viimase lõigu alusel pikendatud, sedastamast, et kolmanda riigi kodaniku pikaajalise elaniku staatus on tühistatud või kaotatud vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 9 lõike 4 teisele lõigule, ja keeldumast tema elamisloa pikendamisest või tühistamast tema elamisloa selle direktiivi artikli 22 kohaselt.

56. Sellise pikendamisest keeldumise või tühistamise kohta peab pädev asutus tegema aga uue otsuse, mille peale võib esitada uue kaebuse ja mida seega ei saa teha esialgses menetluses.

57. Neid kaalutlusi silmas pidades teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et direktiivi 2003/109 artikli 9 lõiget 4 ja artiklit 14 tuleb tõlgendada nii, et elamisloa pikendamise menetluses muus liikmesriigis kui see, kes andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse, on selle staatuse olemasolu hindamisel määrav pikendamistaotluse ja dokumentaalsete tõendite esitamise kuupäev, mitte kuupäev, mis jääb selle taotluse läbivaatamise haldusetappi või pikendamisest keeldumise otsuse vaidlustamise võimaliku kohtumenetluse etappi.

V. Ettepanek

58. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hessischer Verwaltungsgerichtshofi (Hesseni liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa) poolt kohtuasjas C-829/21 esitatud teisele eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2011. aasta direktiiviga 2011/51/EL, artikli 9 lõiget 4 ja artiklit 14

tuleb tõlgendada nii, et

⁷ Vt analoogia alusel kohtujurist Hogani ettepanek kohtuasjas Bundesrepublik Deutschland (pereliige) (C-768/19, EU:C:2021:247, punkt 69).

elamisloa pikendamise menetluses muus liikmesriigis kui see, kes andis kolmanda riigi kodanikule pikaajalise elaniku staatuse, on selle staatuse olemasolu hindamisel määrav pikendamistaotluse ja dokumentaalsete tõendite esitamise kuupäev, mitte kuupäev, mis jääb selle taotluse läbivaatamise haldusetappi või pikendamisest keeldumise otsuse vaidlustamise võimaliku kohtumenetluse etappi.